

2011-06-10

Dnr 43-2011:616

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Rättviksskolan och Söderås skola
i Rättviks kommun

2011-06-10

1 (6)

Dnr 43-2011:616

Rättviks kommun
795 80 Rättvik
barn.ungdom@rattvik.se

Rektorerna Göran Berg och Lotten Kluck
Rättviksskolan och Söderås skola
Rättviks kommun
795 80 Rättvik
goran.berg@rattvik.se, lotten.kluck@rattvik.se

Tillsyn i Rättviksskolan

Grundskola årskurs 6-9

Tillsyn i Söderås skola

Förskoleklass och grundskola årskurs 1-5

Helhetsbedömning

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolorna. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolorna, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Rättviksskolan, Söderås skola och Rättviks kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

2011-06-10

2 (6)

Dnr 43-2011:616

Eleverna på Rättviksskolan når förhållandevis goda kunskapsresultat men de behöver ändå förbättras. På skolan finns till Sverige nyanlända elever i en s.k. mottagningsklass. De nyanlända eleverna får inte studiehandledning på sitt modersmål för att på så vis ges bättre förutsättningar att nå målen i alla ämnen. Rektorerna uppger att om dessa elever, som initialt saknar förutsättningar att nå målen i alla ämnen, exkluderas från statistiken når ca 95 procent av eleverna målen i alla ämnen.

84 – 92 procent av eleverna på Söderås skola når målen i de nationella ämnesproven i årskurs 5 år 2010. Endast 42 procent av eleverna nådde målen i matematik i årskurs 3 i de nationella ämnesproven år 2010.

Resultaten behöver således sammanfattningsvis förbättras och alla elever ges förutsättning att nå målen i alla ämnen.

På Söderås skola har i stort sett enbart resultaten i de nationella ämnesproven sammanställts och utvärderats tillsammans med personalen. Andra sammanställningar av skolans kunskapsresultat saknas. Rektorn behöver således i högre grad se till att skolans resultat i samtliga ämnen sammanställs, utvärderas och analyseras och att dessa underlag används i arbetet för att bättre kunna säkerställa att alla elever ges möjligheter att nå målen.

Rektorerna tar enligt Skolinspektionen pedagogiskt ansvar för utvecklingen på Rättviksskolan genom att t.ex. skapa förutsättning för lärarna för att diskutera likvärdig bedömning och värdegrundsfrågor. Detta bekräftas av all intervjuad personal. Den pedagogiska ledningen kan dock utvecklas avseende den s.k. samundervisningsklassen och avseende elevernas möjlighet att t.ex. diskutera, argumentera och reflektera i undervisningen. Eleverna berättar att de har stort förtroende för rektorerna och uppger att rektorerna lyssnar på elevernas åsikter och vidtar åtgärder för att förbättra skolan. På Söderås skola behöver den pedagogiska ledningen förbättras när det gäller det uppföljningen av undervisningen och därmed möjligheterna att styra utvecklingen avseende t.ex. anpassningen i undervisningen. På skolan behöver även rektorerna säkerställa att bedömningen av elevernas kunskapsutveckling, anpassningen i undervisningen, liksom elevernas möjlighet att t.ex. diskutera, argumentera och reflektera på lektioner ytterligare utvecklas.

Både Rättviksskolan och Söderås skola har fokuserat mycket på sitt värdegrundsarbete, t.ex. genom att ha ett väl utvecklat förebyggande arbete. Inter-

2011-06-10

3 (6)

Dnr 43-2011:616

vjuad personal på skolorna och rektorerna uppger att den i allmänhet goda arbetsmiljön har sitt ursprung i att alla vuxna på bägge skolorna alltid finns tillgängliga för eleverna, både socialt och kunskapsmässigt. Skolornas likabehandlingsplaner behöver dock utvecklas och bättre göras kända bland eleverna.

Trots att skolorna, enligt samtliga intervjuade, på ett i allmänhet bra sätt arbetar med att identifiera elever i behov av särskilt stöd och ge och ompröva det särskilda stödet behöver åtgärdsprogrammen utvecklas till sitt innehåll. Även elevernas individuella utvecklingsplaner behöver utvecklas så att de uppfyller författningarnas krav

Slutligen behöver den garanterade undervisningstiden i samundervisningsklassen säkerställas och de formella besluten kring anpassad studiegång och placering i särskild undervisningsgrupp utvecklas på Rättviksskolan.

Skolinspektionen har även besökt Rättviksskolan inom ramen för en kvalitetsgranskning. Resultatet av granskningen finns i beslutet Engelska i grundskolan (dnr 40-2010:2594) med beslutsdatum 2011-02-22 och uppföljningsdatum den 22 augusti 2011.

Skolinspektionen har i tillsynen av Rättviksskolan identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Alla elever ges inte möjlighet att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen (Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan samt kursplanerna).
- De individuella utvecklingsplanerna uppfyller inte förordningens krav (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Undervisningen ger inte i tillräcklig utsträckning eleverna möjlighet att formulera och pröva antaganden, lösa problem, argumentera och kritiskt granska och värdera påståenden (Lpo 94, 2 Mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper, Mål att sträva mot).
- Rektorn och lärarna arbetar inte tillräckligt aktivt för att öka elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad (4 kap. 2 § 1985 års skollag, Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, Riktlinjer).

2011-06-10

4 (6)

Dnr 43-2011:616

- Skolans årliga plan mot kränkande behandling uppfyller inte kraven i författningarna (14 a kap. 8 § 1985 års skollag, 2 § förordning om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling).
- Rektorn säkerställer inte att betyg utfärdas, skriftliga bedömningar ges och betygskatalog förs enligt förordningens krav (7 kap. 9 § grundskoleförordningen, 3 § Skolverkets föreskrifter om utformningen av betygskatalog för grundskolan (SKOLFS 2009:27), 9 § Skolverkets föreskrifter om utformningen av slutbetyg i grundskolan, grundsärskolan och specialskolan (SKOLFS 2009:35).
- Skolan erbjuder inte modersmålsundervisning i enlighet med författningarna (2 kap. 9 § grundskoleförordningen).
- Rektorn säkerställer inte att varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar (4 kap. 3 a § 1985 års skollag).
- Åtgärdsprogrammen uppfyller inte grundskoleförordningens krav (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Skolan erbjuder inte studiehandledning på modersmålet till de elever som behöver det (5 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Rektorn på Rättviksskolan fattar inte beslut i enlighet med bestämmelserna (5 kap. 5 och 10 §§ grundskoleförordningen).

Skolinspektionen har i tillsynen av Söderås skola identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Alla elever ges inte möjlighet att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen (Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan samt kursplanerna).
- De individuella utvecklingsplanerna uppfyller inte förordningens krav (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Rektorn ser inte till att lärarna vid bedömning utgår från de nationella målen i kursplanerna (2 kap. 6 § grundskoleförordningen, 7 kap. 2 § grundskoleförordningen).

2011-06-10

5 (6)

Dnr 43-2011:616

- Rektorn tar inte i tillräckligt hög grad ansvar för att inhämta kunskap om och följa upp lärarnas undervisning (2 kap. 2 § första stycket 1985 års skollag, Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar).
- Rektorn tar inte i tillräckligt hög grad ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och att detta underlag används för att nå de nationella målen (2 kap. 2 § första stycket sista meningen 1985 års skollag, Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektors ansvar, 2 kap. 2 § särskoleförordningen).
- Rektorn och lärarna klargör inte i tillräcklig utsträckning mål och krav för föräldrarna och elever (Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter).
- Undervisningen är inte tillräckligt anpassad efter varje elevs förutsättningar och behov (Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Lpo 94, 2.2 Kunskaper).
- Undervisningen ger inte i tillräcklig utsträckning eleverna möjlighet att formulera och pröva antaganden, lösa problem, argumentera och kritiskt granska och värdera påståenden (Lpo 94, 2 Mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper, Mål att sträva mot).
- Rektorn och lärarna arbetar inte aktivt för att öka elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad (4 kap. 2 § 1985 års skollag, Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, Riktlinjer).
- Skolans årliga plan mot kränkande behandling uppfyller inte kraven i författningarna (14 a kap. 8 § 1985 års skollag, 2 § förordning om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling).
- Åtgärdsprogrammen uppfyller inte grundskoleförordningens krav (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).

Bedömningarna redovisas i bilaga 2-3.

Rektor och Rättviks kommun har ansvar för att Rättviksskolans och Söderås skolas brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Rättviks kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock

2011-06-10

6 (6)

Dnr 43-2011:616

att rektor och Rättviks kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

Beslutet är fattat utifrån de bestämmelser som gällde vid beslutstillfället. Uppföljningen av detta beslut kommer dock att ske efter de skolförfattningar som börjar gälla den 1 juli 2011. Vid bedömningen av vidtagna åtgärder kommer därför hänsyn tas till hur författningarna eventuellt har ändrats.

Skolinspektionen vill göra rektorn och kommunen uppmärksam på att en redovisning av kunskapsresultaten för årskurs 5 på Söderås skola kommer att begäras in i samband med uppföljningen.

På Skolinspektionens vägnar

Fredrik Sjöberg
Utredare

Mats Peterson
Undervisningsråd

Bilagor:

Bilaga 1	Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan
Bilaga 2	Tillsynsprotokoll och bedömningar för Rättviksskolan
Bilaga 3	Tillsynsprotokoll och bedömningar för Söderås skola

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Rättviks kommun under våren 2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Söderås skola den 10 maj 2011 och Rättviksskolan den 11-12 maj 2011. Ansvariga för tillsynen var undervisningsrådet Mats Peterson och utredaren Ulrika Sutorius.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett kommunbeslut. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö samt enskild elevs rätt. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Rättviksskolan respektive Söderås skola, dels den information som samlats in under besöket. I Rättviksskolan respektive Söderås skola intervjuades rektorerna, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorerna har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på saksuppgifter i rapporten.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats ([www.skolinspektionen.se/Tillsyn & granskning](http://www.skolinspektionen.se/Tillsyn%20och%20granskning)).

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Antal elever på Rättviksskolan

Rättviksskolan	Antal elever
Grundskola	396

Källa: Skolans uppgift maj 2011

Tabell 2: Antal elever på Söderås skola

Rättviksskolan	Antal elever
Förskoleklass	14
Grundskola	61

Källa: Skolans uppgift maj 2011

Rättviksskolan är belägen i centrala Rättvik. Skolan består av grundskola årskurs 6-9. På skolan finns två rektorer, varav en har ansvar för årskurserna 6 och 7 och en för årskurserna 8 och 9. På skolan finns även en särskild undervisningsgrupp och elever i den obligatoriska särskolan. Eleverna i särskolan har en annan rektor än eleverna i övrigt på Rättviksskolan. Särskolan beskrivs i ett separat beslut. På skolan finns knappt 400 elever, exklusive särskoleeleverna. I skolan finns en s.k. mottagningsklass för till Sverige nyanlända elever. Alla årskurser på skolan är åldershomogena och är tre- eller fyrparallelliga. Det finns sex lärlag. Varje lärlag har en lärslagsledare, varav fyra medverkar i ledningsgruppen.

Söderås skola är belägen sex kilometer söder om centrala Rättvik. Skolan består av förskoleklass och grundskola årskurs 1-5. På skolan finns två rektorer som delar på rektorsuppgifterna varav en av rektorerna har det formella ansvaret. De tillträdde hösten 2010. På skolan finns ca 75 elever, och årskurserna 1-3 är åldershomogena medan årskurs 4-5 är åldersblandad. Det finns ett arbetslag på skolan. Arbetslagsledaren ingår i enhetens ledningsgrupp tillsammans med rektorerna. På skolan finns ett fritidshem. Kommunens ansvarstagande för skolbarnsomsorgen beskrivs dock i separat rapport.

Tillsynsprotokoll för Rättviksskolan

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och
utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning och betyg

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Alla elever ges inte möjlighet att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan samt kursplanerna

Motivering:

På Rättviksskolan var cirka 89 procent (rikt 88 procent) av eleverna behöriga till nationellt program på gymnasieskolan år 2010. Andelen elever som nådde målen i alla ämnen år 2010 var cirka 78 procent. Det genomsnittliga meritvärdet år 2010 var ca 201 poäng jämfört med motsvarande resultat för riket som var 209 poäng. Det var stor skillnad mellan flickornas meritvärde på 216 poäng och pojkarnas på 184 poäng. Resultaten har försämrats de senaste åren.

De beskrivna kunskapsresultaten har analyserats av skollredningen och lärare som uppger att eleverna når goda kunskapsresultat. Rektorerna uppger att skolan sedan något år tillbaka tar emot nyanlända elever från andra länder som många gånger saknar längre utbildning från sitt hemland. Skulle dessa elever, som av detta skäl initialt saknar förutsättningar att nå målen i alla ämnen, exkluderas från statistiken når enligt rektorerna ca 95 procent av eleverna målen i alla ämnen. De nyanlända eleverna får dock inte studiehandledning på sitt modersmål för att på det viset ges större möjlighet att nå målen (för bedömning av detta, se område Särskilt stöd).

Skillnaden i meritvärde mellan pojkar och flickor beror enligt rektorerna till största delen på att de nyanlända eleverna är pojkar. Av den nationella statistiken för år 2010 framgår dock att det i vissa ämnen är ca 10 procent av eleverna, framförallt pojkar, som inte når målen och där resultatet inte kan härledas till de nyanlända eleverna. Därmed ges inte alla elever förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

De individuella utvecklingsplanerna uppfyller inte grundskoleförordningens krav.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

Skolinspektionen har tagit del av ett urval av individuella utvecklingsplaner (IUP). I dessa ska det finnas skriftliga omdömen i alla ämnen. De omdömen som Skolinspektionen tagit del av ger i vissa ämnen information om vilka kunskapsmål eleven nått medan det för andra ämnen inte är tydligt. Omdömena saknar i flera ämnen en beskrivning av hur den enskilde elevens kunskaper och färdigheter utvecklats i relation till de angivna målen, istället ges t.ex. en beskrivning av vilka områden eleven arbetat med.

De individuella utvecklingsplanerna är tänkta att sammanfatta vad skolan anser att eleven behöver utveckla för att nå målen och utvecklas så långt som möjligt. I de individuella utvecklingsplaner Skolinspektionen tagit del av framgår inte vilka insatser som behövs från skolans sida för att eleven ska ges möjlighet att utvecklas i enlighet med sin individuella utvecklingsplan. Målen för eleverna är inte heller tydligt relaterade till de nationella målen.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Undervisningen ger inte i tillräcklig utsträckning eleverna möjlighet att formulera och pröva antaganden, lösa problem, argumentera och kritiskt granska och värdera påståenden.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2 Mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper, Mål att sträva mot

Motivering:

Av intervjuer med lärarna framgår att de arbetar i riktning mot mål att sträva mot. De uppger att omfattningen på arbetet dock kan variera mellan ämnen och lärare. Lärarna beskriver att planeringen av undervisningen till stor del utgår från mål att sträva mot, men de anser att undervisningens inriktning mot dessa mål kan stärkas och bli synligare i den undervisning som genomförs. Rektorerna bekräftar lärarnas bild och menar t.ex. att det varierar hur väl undervisningen ger eleverna möjlighet att t.ex. argumentera och kritiskt granska påståenden.

Eleverna bekräftar lärarnas bild av undervisningens utformning. Eleverna menar att de i vissa fall ges möjlighet till t.ex. argumentation och möjlighet till att kritiskt granska påståenden, men att de i vissa ämnen och för vissa lärare mer sällan ges möjlighet till detta. Som exempel ges tillfällen då lärare kan ge uppgifter i en bok och sedan i princip inte föra någon diskussion med eleverna under resten av en lektion.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bedömningsområde: Fokus på lärande****Bedömning:**

Rektorn och lärarna arbetar inte tillräckligt aktivt för att öka elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad.

Författningsstöd:

4 kap. 2 § 1985 års skollag

Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, Riktlinjer

Motivering:

Såväl elever som lärare anger vid intervjuer att eleverna i viss utsträckning ges möjlighet att delta i planering och utformning av undervisningen, men att inflytandet är lågt i vissa ämnen. Ibland förekommer det att eleverna får vara med och påverka exempelvis examinationsform och val av svårighetsgrad vad gäller läromedel. Av elev- och lärarintervjuerna framgår dock att det är lärarberoende i vilken grad inflytande ges. Vidare uppger lärarna att det är svårt att

veta vad eleverna kan ha inflytande kring och att det lätt handlar om mängden uppgifter eleverna kan påverka.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolans årliga plan mot kränkande behandling uppfyller inte kraven i författningarna.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § 1985 års skollag

Motivering:

Skolan har en likabehandlingsplan som också fungerar som plan mot kränkande behandling. Planen mot kränkande behandling saknar en beskrivning av vilka konkreta åtgärder skolan planerar att genomföra under det kommande året. De åtgärder som föreslagits är generella och inte anpassade efter skolans behov och förutsättningar. Planen är inte känd av alla elever enligt elevintervjuerna även om vissa elever har deltagit i arbetet med planen genom att vara med i kartläggningen av arbetsmiljön. Lärarna bekräftar att det kan vara så att eleverna inte fått ta del av planen.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Bedömning och betyg

Bedömning:

Rektorn säkerställer inte att betyg utfärdas, skriftliga bedömningar ges och betygs katalog förs enligt förordningens krav.

Författningsstöd:

7 kap. 9 § grundskoleförordningen

3 § Skolverkets föreskrifter om utformningen av betygs katalog för grundskolan (SKOLFS 2009:27)

9 § Skolverkets föreskrifter om utformningen av slutbetyg i grundskolan, grundsärskolan och specialskolan (SKOLFS 2009:35)

Motivering:

Om en elev inte når målen för betyget godkänt för ett ämne i slutet av årskurs 9 ska eleven få en skriftlig bedömning som beskriver elevens kunskapsutveckling. De dokument Skolinspektionen fått ta del av och som felaktigt benämns som skriftliga omdömen beskriver inte elevens kunskapsutveckling, utan snarare vad eleverna inte kan. De skriftliga bedömningarna förvaras inte tillsammans med betygskatalogen, vilket ska vara fallet. I betygskatalogen saknas ifylld skolidentitet (skolID).

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Undervisningstid och val

Bedömning:

Skolan erbjuder inte modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Författningsstöd:

2 kap. 9 § grundskoleförordningen

Motivering:

Av intervjuerna med rektorerna framkommer att rektorerna själva har uppmärksammat att elever med annat modersmål än svenska inte erbjuds modersmålsundervisning. Till hösten ska detta ges enligt rektorerna.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Undervisningstid och val

Bedömning:

Rektorn säkerställer inte att varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Författningsstöd:

4 kap. 3 a § 1985 års skollag

Motivering:

Av Skolinspektionens samtal med personal framgår att skolan inte kan garantera att grundskoleeleverna i den s.k. samundervisningsklassen får tillräckligt antal timmar undervisning i förhållande till den nationella timplanen.

De scheman Skolinspektionen tagit del av innehåller i mycket begränsad omfattning vissa ämnen.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Åtgärdsprogrammen uppfyller inte grundskoleförordningens krav.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

Motivering:

I samband med tillsynen har Skolinspektionen granskat exempel på åtgärdsprogram. Det varierar mellan åtgärdsprogrammen hur pass väl de beskriver elevens behov av särskilt stöd och hur tydligt skolans insatser beskrivs i förhållande till de nationella målen. Vidare framgår inte hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Av intervjuerna med rektorerna framgår att det inte upprättas åtgärdsprogram för de nyanlända eleverna trots att stödåtgärder sätts in.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Skolan erbjuder inte studiehandledning på modersmålet till de elever som behöver det.

Författningsstöd:

5 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

Elever i behov av studiehandledning på sitt modersmål får inte sådant stöd. Av intervjuerna med rektorerna framkommer att rektorerna själva har uppmärksammat att elever i behov av studiehandledning inte får sådant stöd. Till hösten ska detta ges enligt rektorerna.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Rektorns beslutsfattande

Bedömning:

Rektorn på Rättviksskolan fattar inte beslut i enlighet med bestämmelserna.

Författningsstöd:

5 kap. 5 och 10 §§ grundskoleförordningen.

Motivering:

Skolinspektionen har tagit del av flera beslut om anpassad studiegång. Av besluten framgår, trots att det inte är möjligt att överklaga sådana beslut, att de kan överklagas till Skolverkets överklagandenämnd. Omfattningen på anpassningen, syftet med denna och tidsaspekten på anpassningen framgår inte tydligt. T.ex. anges enbart att anpassning skett vad gäller elevens val till förmån för kortare skoldag eller andra ämnen.

Det saknas beslut om placering i särskild undervisningsgrupp för eleverna i den s.k. samundervisningsklassen.

Rektorerna uppger att de aktivt arbetar för att de nyanlända eleverna ska få undervisning i ordinarie klass. I vissa fall kan dock dessa elever under längre perioder ha undervisning i vissa ämnen i särskild undervisningsgrupp. Beslut om placering i särskild undervisningsgrupp har inte fattats i dessa fall.

Tillsynsprotokoll för Söderås skola

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och
utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Rektorn ser inte till att alla elever ges möjlighet att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan samt kursplanerna

Motivering:

Enligt Söderås skolas sammanställning för år 2010 når alla elever målen i slutet av årskurs 5 i ämnena bild, hem- och konsumentkunskap och slöjd. I övrigt saknas sammanställningar som visar måluppfyllelsen i slutet av årskurs 5. I de nationella ämnesproven i samma årskurs når enligt den nationella statistiken för år 2010 mellan 84 och 92 procent målen i de totalt 13 proven i svenska, matematik och engelska.

Det finns ingen sammanställning av elevernas måluppfyllelse i slutet av årskurs 3. I de nationella ämnesproven år 2010 i samma årskurs nådde 83 procent målen i svenska år 2010. Motsvarande resultat i matematik var 42 procent. Det finns ingen sammanställning av kunskapsresultaten i alla ämnen för tillfället men en sådan kommer enligt rektorn att finnas senare i vår. Eftersom elevvårdsmöten sker mycket regelbundet, där också rektorerna deltar, och där de elever som riskerar att inte nå målen diskuteras säger sig rektorn ha en bild av måluppfyllelsen.

Sammantaget innebär detta trots de enligt rektorn förbättrade resultaten att alla elever inte ges förutsättningar att nå målen i alla ämnen. Skolans avsaknad av sammanställningar av kunskapsresultaten i årskurs 3 och bedöms under rubriken "*Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering*".

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

De individuella utvecklingsplanerna uppfyller inte grundskoleförordningens krav.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

Skolinspektionen har tagit del av ett urval av individuella utvecklingsplaner (IUP). I dessa ska de finnas skriftliga omdömen i alla ämnen. Det finns inte sådana i alla ämnen eftersom blockomdömen ges i de natur- och samhällsorienterade ämnen även i de högre årskurserna. De skriftliga omdömena som finns och som Skolinspektionen tagit del av ger mycket begränsad information om vilka kunskapsmål eleven nått. Omdömena inkluderar också mycket sällan en beskrivning av hur den enskilde elevens kunskaper och färdigheter utvecklats i relation till de angivna målen utan ger t.ex. en beskrivning av vilka områden eleven arbetat med.

De individuella utvecklingsplanerna är tänkta att sammanfatta vad skolan anser att eleven behöver utveckla för att nå målen och utvecklas så långt som möjligt. I de individuella utvecklingsplaner Skolinspektionen tagit del av framgår inte vilka insatser som behövs från skolans sida för att eleven ska ges möjlighet att utvecklas i enlighet med sin individuella utvecklingsplan. Målen för eleverna är inte heller tydligt relaterade till de nationella målen.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn ser inte till att lärarna vid bedömning utgår från de nationella målen i kursplanerna.

Författningsstöd:

2 kap. 6 § grundskoleförordningen

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

Rektorer och lärare uppger att lärarna i allmänhet är trygga med de bedömningar de gör av elevernas kunskapsutveckling. De uppger att bedömningarna görs gentemot de nationella kursplanerna men är lite tveksamma kring de praktiskt estetiska ämnena, framförallt när det gäller ämnet musik.

En av musiklärarna uppger att avsaknad av formell utbildning i ämnet i de lägre årskurserna gör att en korrekt bedömning inte kan garanteras trots att sambedömning sker med lärare som har sådan utbildning.

Tillsynen av de skriftliga omdömena, enligt nästa bedömningspunkt, visar att blockomdömen ges i de natur- och samhällsorienterande ämnena och att elevernas kunskapsutveckling beskrivs på ett bristfälligt sätt för många ämnen. Detta gör att det inte är säkerställt att bedömningar görs i alla ämnen gentemot de nationella målen.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan**Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering****Bedömning:**

Rektorn tar inte i tillräckligt hög grad ansvar för att inhämta kunskap om och följa upp lärarnas undervisning.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § första stycket 1985 års skollag

Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Av intervjun med rektorerna framkommer att de under läsåret har genomfört vissa lektionsbesök. Rektorerna skapar sig även en bild av verksamheten i olika möten med lärare, men anser själva att de inte riktigt har hunnit skaffa sig en fullständig bild över hur undervisning bedrivs.

Av intervjuer med lärare framkommer dock att lärarna anser att rektorerna ännu inte har kunskap om hur undervisningen bedrivs.

Vidare framkommer vid intervju med lärare att det saknas en tydlig systematisk uppföljning av lärarnas undervisning gällande målen att sträva mot.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn tar inte i tillräcklig hög grad ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och att detta underlag används för att nå de nationella målen

Författningsstöd:

2 kap. 2 § 1985 års skollag

Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling

Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Det saknas sammanställningar av kunskapsresultaten på skolövergripande nivå. Trots att det saknas sammanställningar uppger rektorerna att resultaten i de olika ämnena analyseras på elevnivå, bl.a. i elevvårdsmöten, utifrån lärarnas bedömningar av de enskilda elevernas kunskapsutveckling. Till slutet av denna termin ska enligt rektorn sammanställningar finnas i årskurs 3 och 5.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Rektorn och lärarna klargör inte i tillräcklig utsträckning mål och krav för föräldrarna och elever.

Författningsstöd:

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter

Motivering:

Av intervju med lärare, och framförallt med elever, framgår att det är lärarberoende i vilken utsträckning målen klargörs för eleverna. Eleverna uppger att de ibland får reda på målen för utbildningen i form av kursplaner eller motsvarande, framförallt i årskurs 5, medan att de i vissa ämnen inte får det. Eleverna betonar dock att om de frågar varför de ska lära sig något beskriver lärarna vilka mål som finns för ämnet. Lärarna uppger att det skiljer sig hur och i vilken omfattning lärarna presenterar målen för eleverna.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Undervisningen är inte tillräckligt anpassad efter varje elevs förutsättningar och behov.

Författningsstöd:

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2.2 Kunskaper

Motivering:

Lärarna uppger vid intervjuer att de försöker att anpassa undervisningen både till de elever som behöver mer stimulans och till de elever som behöver mer hjälp. Det sker t.ex. genom anpassning av läromedel och möjlighet till mer datoranvändning. Lärarna uppger dock trots ovanstående att de saknar gemensamma pedagogiska diskussioner kring anpassning av undervisningen.

Av intervjuerna med lärarna och även eleverna framgår vidare att anpassningen kan utvecklas i vissa avseenden. Lärarna uppger att det är svårt att kunna anpassa undervisningen i alla ämnen till elevernas behov.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Undervisningen ger inte i tillräcklig utsträckning eleverna möjlighet att formulera och pröva antaganden, lösa problem, argumentera och kritiskt granska och värdera påståenden.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2 Mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper, Mål att sträva mot

Motivering:

Av intervjuer med lärarna framgår att de planerar undervisningen utifrån mål att sträva mot, men de anser att undervisningens inriktning mot dessa mål kan stärkas och bli synligare i den undervisning som genomförs. De efterfrågar gemensamma pedagogiska diskussioner och en tydligare pedagogisk ledning i detta avseende.

Eleverna bekräftar lärarnas bild av undervisningens utformning. Eleverna menar att de i vissa fall ges möjlighet till t.ex. argumentation och möjlighet till att kritiskt granska påståenden, men att de i vissa ämnen och för vissa lärare sällan ges möjlighet till detta.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Rektorn och lärarna arbetar inte aktivt för att öka elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad.

Författningsstöd:

4 kap. 2 § 1985 års skollag

Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, Riktlinjer

Motivering:

Intervjuade lärare uppger att de diskuterar elevinflytande mycket och hur det ska kunna öka med stigande ålder. Såväl elever som lärarna anger att det förekommer att eleverna får vara med och påverka utformningen av undervisningen. Men ofta handlar inflytandet mer om att välja turordning bland de uppgifter som ska göras under en vecka än en reell möjlighet att påverka planering och upplägg av undervisning. Det är inte heller tydligt enligt eleverna att inflytandet ökar med stigande ålder.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolans årliga plan mot kränkande behandling uppfyller inte kraven i författningarna.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § 1985 års skollag

2 § förordning om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

Motivering:

Skolan har en likabehandlingsplan som också fungerar som plan mot kränkande behandling. Planen mot kränkande behandling saknar en beskrivning av vilka konkreta åtgärder skolan planerar att genomföra under det kommande året. De åtgärder som föreslagits är generella och inte anpassade efter skolans behov och förutsättningar. Vidare saknas i planen en redogörelse för uppföljning och utvärdering av föregående års åtgärder. Planen är gemensam med fritidshemmets och det går inte att särskilja vad som är specifikt för respektive verksamhet. Eleverna uppger att de inte känner till innehållet i planen och har inte varit med och upprättat den.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Åtgärdsprogrammen uppfyller inte grundskoleförordningens krav.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

Motivering:

I samband med tillsynen har Skolinspektionen granskat exempel på åtgärdsprogram. Det varierar mellan åtgärdsprogrammen hur pass väl de beskriver skolans insatser i förhållande till de nationella målen. Vidare framgår inte hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.